

Wsparcie na starcie – łatwiejsze finansowanie projektów Zaliczki z Unii w programach operacyjnych na lata 2007-13

Informacja prasowa
17 września 2007

Dotowanie projektów ze środków unijnych przeważnie polega na zwracaniu części poniesionych kosztów. Projektodawcy zwracają uwagę, że bez wsparcia finansowego już na wstępie, wielu inicjatyw nie można rozpocząć. Fundusze w formie zaliczek nie tylko wychodzą naprzeciw potrzebom beneficjentów, ale też wymiennie przyczynią się do szybszej realizacji inwestycji.

Zapisy określające zasady przyznawania dotacji zaliczkowych zostały określone w *Rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych* z dnia 7 września 2007 r.

Trochę historii

Zaliczki nie są pomysłem nowym. W mijającym okresie programowania 2004-2006 były obecne w tzw. **mechanizmie prefinansowania**, jednak skorzystać z niego mogły tylko jednostki sektora finansów publicznych.

Środki na prefinansowanie udostępniane były w formie pożyczek, przy czym pożyczki udzielane wybranym grupom podmiotów (państwowym jednostkom budżetowym, samorządom województw na walkę z bezrobociem oraz agencjom płatniczym) nie były oprocentowane. Zwrot pożyczki następował po otrzymaniu refundacji z Unii Europejskiej. Jeżeli refundacja nie wpłynęła z winy beneficjenta, musiał zwrócić pieniądze z własnych środków.

W ramach prefinansowania w 2006 r. wydatkowane zostało 6,2 mld zł, z czego niemal 3 mld to pożyczki obsługiwane przez Bank Gospodarstwa Krajowego, a 3,2 mld zł przez Ministerstwo Finansów. Z powyższej kwoty **zrefundowano w ubiegłym roku 5 mld złotych** (2,14 mld złotych – BGK i 2,86 mld złotych - MF).

Zaliczki były instrumentem szeroko stosowanym w **Sektorowym Programie Operacyjnym Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL)**. Instytucje wdrażające pobierały pożyczki na prefinansowanie i przekazywały w formie płatności zaliczkowej beneficjentom. W SPO RZL realizowano wiele tak zwanych działań miękkich np. szkolenia, doradztwo podnoszące kwalifikacje pracowników i służące zwiększeniu zatrudnienia. Bardzo często projektodawcami były organizacje pozarządowe, nie dysponujące własnymi środkami na rozpoczęcie realizacji projektu. Nie mogły też liczyć na skredytowanie swojej działalności przez banki lub inne instytucje finansowe.

Najwięcej zaliczek wypłacono w Priorytecie I: *Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej*, gdzie zaliczki stanowią 58% wszystkich środków przekazywanych beneficjentom, czyli prawie miliard złotych.

Wnioski wyciągnięte z lat poprzednich zaowocowały uproszczeniem procedur i poszerzeniem grona potencjalnych beneficjentów. W nowej perspektywie zrezygnowano z mechanizmu prefinansowania. Zastępuje go dotacja rozwojowa w formie zaliczki.

Kto może się ubiegać?

Dotacja rozwojowa w formie zaliczki może być udzielona beneficjentowi, **który nie prowadzi działalności w celu osiągnięcia zysku**. Ma to zminimalizować ryzyko wydatkowania pieniędzy niezgodnie z przeznaczeniem. Od tej reguły jest kilka **wyjątków**, które otwierają możliwości pozyskania zaliczek także przedsiębiorcom. Droga do zaliczek jest otwarta, o ile projekt:

- 1) polega na prowadzeniu prac badawczo – rozwojowych i/lub wdrożeniu ich wyników;
- 2) dotyczy inwestycji początkowej polegającej na wykorzystaniu nowych technologii i wdrożeniu rozwiązań charakteryzujących się innowacyjnością na poziomie co najmniej europejskim;
- 3) polega na wsparciu funduszy kapitałowych;
- 4) realizowany jest w ramach programu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego;
- 5) realizowany jest wyłącznie przez jednego beneficjenta i beneficjent ten jest spółką skarbu państwa lub bankiem państwowym.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach dotację rozwojową w formie zaliczki może otrzymać beneficjent prowadzący działalność w celu osiągnięcia zysku, jeżeli projekt ma charakter infrastrukturalny z zakresu ochrony środowiska, transportu, energetyki, kultury, ochrony zdrowia i szkolnictwa wyższego.

Warunki wypłaty zaliczki

Założmy, że beneficjent i jego projekt spełniają powyższe wymagania. Korzystając ze standardowej procedury musiałyby pokryć z własnych środków wszystkie wydatki poniesione w ramach projektu otrzymując, z pewnym opóźnieniem, refundację poniesionych kosztów. **System zaliczkowy umożliwia przekazanie beneficjentowi całości lub części dofinansowania z góry**, dzięki czemu nie jest on zmuszony do korzystania z kredytów na finansowanie realizowanego projektu.

Warunkiem przekazania dofinansowania w formie zaliczki jest ustanowienie i wniesienie przez beneficjenta zabezpieczenia (nie dotyczy to jednostek sektora finansów publicznych).

- **jeżeli dofinansowanie nie przekracza 1 mln zł** - weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową;
- **jeżeli dofinansowanie przekracza 1 mln zł** - w pieniądzu bądź: poręczenie bankowe, poręczenie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, gwarancja bankowa, gwarancja ubezpieczeniowa, weksel z poręczeniem wekslowym banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, zastaw na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego, zastaw rejestrowy na zasadach określonych w przepisach o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej beneficjenta, przewłaszczenie rzeczy ruchomych beneficjenta na zabezpieczenie, hipoteka, poręczenie według prawa cywilnego.

Zaliczka może być wypłacona w jednej lub kilku transzach (terminy są określone w harmonogramie). Przekazanie **pierwszej transzy** zaliczki następuje na podstawie

umowy o dofinansowanie, w określonej w niej wysokości i terminie. Wypłata **kolejnej transzy** jest uzależniona od rozliczenia (określonej w umowie) części dotychczas otrzymanych transz, nie niższej jednak niż 70% łącznej kwoty przekazanych wcześniej transz.

Beneficjenci też będą dawać zaliczki

Kolejne rozwiązanie, umożliwiające szybsze wydatkowanie środków unijnych, polega na wprowadzeniu możliwości **udzielania przez beneficjentów**, należących do podsektora rządowego **zaliczek na rzecz wykonawców**.

Wysokość zaliczek dla wykonawców w ramach projektu określona jest w umowach o udzieleniu zamówienia. **Łączna wartość zaliczek nie może przekroczyć 20% kwoty wydatków kwalifikowanych projektu**, określonej w umowie o dofinansowanie. Aby dostać zaliczkę wykonawca musi również wnieść właściwe zabezpieczenie.

Powyzsze warunki nie dotyczą sektora prywatnego, co daje mu większą swobodę w dysponowaniu środkami otrzymanymi w ramach dotacji rozwojowych.

W ramach alokacji na poszczególne priorytety i działania **nie przewiduje się sztywnych ograniczeń co do tego, ile procent środków będzie można przeznaczyć na zaliczki**. To, w jakich priorytetach i działaniach programów zaliczki będą przewidziane jako ewentualne źródło finansowania, określone będzie w „**Szczegółowym opisie priorytetów programu**”.

Dokumenty te są opracowywane indywidualnie dla każdego programu operacyjnego. Nad analogicznymi dokumentami odnośnie do Regionalnych Programów Operacyjnych pracują Urzędy Marszałkowskie. Ostateczny kształt uszczegółowień zależy od tego, jak będą wyglądały programy zaakceptowane przez Komisję Europejską.

Projekty szybsze i tańsze

Prawo ubiegania się o dofinansowanie projektu z góry wymiennie przekłada się na **wzrost poziomu zainteresowania funduszami unijnymi**. Już w poprzedniej perspektywie sięgały po nie podmioty, które nie zdecydowały by się na to, gdyby musiały starać o pieniądze w warunkach rynkowych np. biedne gminy, niewielkie podmioty prywatne, w tym małe organizacje pozarządowe, nie dysponujące kapitałem własnym.

Zaliczkowanie wypłat **zapewnia płynność finansową projektu**, co dodatkowo stymuluje aktywność podmiotów wcześniej marginalizowanych. Dzięki rozszerzeniu katalogu potencjalnych odbiorców zaliczek, w latach 2007-13 skala zainteresowania beneficjentów korzystaniem z funduszy będzie prawdopodobnie dużo większa.

Zmniejszą się koszty projektów w związku z tym, że beneficjenci nie będą ponosić kosztów kredytów, o które musieliby się starać gdyby zaliczki nie były dostępne.

Dzięki zaliczkom **projekty będą szybciej wdrażane**. Stanie się tak dzięki uproszczeniu procedury. Pierwsza transza zaliczki jest wypłacana na podstawie umowy o dofinansowanie. Znika procedura towarzysząca staraniu się o kredyt bankowy, która pochłaniają część czasu potrzebnego na realizację projektu. Wszystkie powyższe czynniki przyczynią się do **przyspieszenia tempa absorpcji środków UE**.